

Akcija za ljudska prava

SAOPŠTENJE POVODOM PRVOSTEPENE PRESUDE OSNOVNOG SUDA U PODGORICI PO TUŽBI VLASNIKA ŽELJEZARE PROTIV NEBOJŠE MEDOJEVIĆA I OSNIVAČA DNEVNOG LISTA „VIJESTI“

Imajući u vidu presudu Osnovnog suda u Podgorici od 4. septembra 2009. godine kojom je djelimično usvojen tužbeni zahtjev tužilaca privrednog društva MNSS BV, vlasnika Željezare i Željezare AD Nikšić, a tuženi predsjednik Pokreta za promjene, Nebojša Medojević i privredno društvo „Daily Press“, osnivač dnevnog lista „Vijesti“ obavezani da solidarno isplate naknadu nematerijalne štete u iznosu od 33.000 eura tužiocima zbog objavljivanja, odnosno prenošenja stavova u autorskom tekstu Nebojše Medojevića koje je sud našao da su kao nedovoljno činjenično utemeljeni oštetili poslovni ugled tužilaca, Akcija za ljudska prava smatra da u navedenoj presudi nije na odgovarajući način primjenjen standard slobode informisanja iz čl. 10 Evropske konvencije o ljudskim pravima. Akcija primjećuje da iako se u navedenoj presudi sud pozivao na praksu Evropskog suda za ljudska prava, on **nije uzeo u obzir sve stavove Evropskog suda u odnosu na odgovornost medija za prenošenje stavova trećih lica** i uspostavio nemoguć zahtjev medijima da prije objavljivanja stavova političara ispitaju istinitost tih stavova.

Evropski sud za ljudska prava u presudi *Thorgeirson protiv Islanda* iz 1992. godine našao je da „mediji ne bi mogli da objave gotovo ništa ako bi se od njih zahtijevalo da objavljuju samo potpuno provjerene informacije“; u presudama *Jersild protiv Danske* iz 1994. godine i *Thoma protiv Luksemburga* iz 2001. godine, Sud je utvrdio da „kažnjavanje novinara za pronosenje izjava drugih lica ... ozbiljno ugrožava doprinos štampe diskusiji pitanja od javnog interesa i ne smije biti predviđeno osim ako za to postoje posebno jaki razlozi.“ Takođe u presudi *Thoma*, rečeno je: „obavezivanje novinara da se sistematski i formalno ograđuju od sadržaja izjave koja može da uvrijedi ili isprovocira druge ili naštetiti njihovom ugledu nije u skladu sa ulogom štampe da obezbjeđuje informacije o događajima koji su u toku, stavovima i idejama.“

Akcija smatra da bi sprečavanje medija da objavljuju izjave trećih lica, posebno poslanika, predsjednika političkih partija i drugih istaknutih javnih ličnosti prije nego što provjere i utvrde istinitost njihovih tvrdnji potpuno obesmisllilo funkciju medija kao foruma za obavještanje javnosti ne samo o apsolutno istinitim podacima, već i o stavovima javnih ličnosti u odnosu na pitanja od javnog interesa. Prilikom utvrđivanja odgovornosti medija u takvom slučaju sud bi obavezno trebalo da ima u vidu i da li je medij obezbijedio ili uskratio pravo na odgovor i ispravku tužiocu prije podnošenja tužbe, a to u ovom slučaju na žalost uopšte nije uzeto u obzir.

Akcija apeluje na Ministarstvo pravde i Vrhovni sud da konačno ispune zadatak predviđen u Strategiji za reformu pravosuđa i Akcionom planu za njeno sprovođenje i objave na internet stranici Vrhovnog suda zvanične prevode svih ključnih presuda Evropskog suda za ljudska prava, kao što su gore citirane, u kojima su uspostavljeni evropski standardi koje se Crna Gora obavezala da primjenjuje prilikom prijema u Savjet Evrope, kako bi i svi sudije i ostali koji žive na teritoriji Crne Gore imali sveobuhvatan uvid u prava koja im garantuju međunarodni standardi.

Očekujemo da Viši sud prilikom ispitivanja prvostepene presude po žalbi obavezno konsultuje sve relevantne stavove Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, posebno imajući u vidu da su pravosnažne presude i izvršne, tj. da tuženi tada postaju obavezni da isplate novac, i da zbog toga postoji ozbiljna opasnost da se šteta od ugrožavanja slobode izražavanja uveća prije nego što bi Vrhovni sud, Ustavni sud ili Evropski sud za ljudska prava konačno presudili u ovom slučaju.

Za Akciju za ljudska prava u Podgorici, 5. septembra,

Tea Gorjanc Prelević, urednica programa